

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Samhällsenheten

Yttrande

Datum
2020-11-10

Dnr (anges vid skriftväxling)
400-5545-2020

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: fi.sba.spn@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Genomförande av MKB-direktivet i plan- och bygglagen (Ds 2020:19)

Ert dnr Fi2020/03324/SPN

Länsstyrelsen i Jämtlands län yttrar sig härmed över promemorian Genomförande av MKB-direktivet i plan- och bygglagen (PBL).

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsens bedömer det som positivt att genomförandet av MKB direktivet i plan- och bygglagen tas upp i promemorian och ställer sig bakom de olika förslag som presenteras. Enligt länsstyrelsen kommer de föreslagna ändringarna att bidra till en tydligare tillämpning av direktivet inom PBL och en mer konsekvent hantering av miljöfrågor inom samhällsbyggnadsprocessen.

Utifrån erfarenheter kring etablering av turistiska projekt ser länsstyrelsen stora fördelar att krav på detaljplan tydliggörs för åtgärder som innebär betydande miljöpåverkan och som kopplas till s.k. MKB-projekt. I Jämtlands län finns idag till exempel ett flertal skidanläggningar från mindre till mycket stora som i Åre och andra kommuner. Trenden är också att anläggningarna utvecklas till yta och aktivitet för såväl vinterturism som sommarturism. Idag hanteras många utvidgningar, men även nya anläggningar, enligt samråd 12 kapitlet 6 § miljöbalken. Då dessa samråd endast hanterar frågan om påverkan på natur- och kulturmiljö samt inte är ett tillstånd för verksamheten finns risken att h andra intressen kommer i kläm och att inte få en tydlig bild av åtgärdens miljöpåverkan.

Ett genomförande av MKB-direktivet innebär förändrade arbetsätt hos kommuner och Länsstyrelsen och det kommer att finnas behov av

nationell vägledning. Behov av utbildning kring miljöbedömningar inom plan- och bygglagen har lyfts i flera sammanhang av länets kommuner och skulle behövas för att få mer grundade och enhetliga bedömningar kring betydande miljöpåverkan.

Synpunkter på förslagen

6.1

Länsstyrelsen instämmer med att MKB direktiv även i fortsättningen ska genomföras i PBL, bland annat på grund av intresset av att begränsa antalet prövningar.

6.1.3

Det är positivt att terminologin samordnas mellan PBL och MKB direktiv, för att förenkla byggnadsnämndernas arbete.

6.2.1

Länsstyrelsen välkomnar kravet av att ansökan om lov ska innehålla de uppgifter som behövs för att bedöma åtgärdens miljöpåverkan, om det gäller ett MKB-projekt. Det är angeläget att byggnadsnämnden har tillgång till relevant underlag för sin bedömning om en viss åtgärd kan innebära betydande miljöpåverkan.

6.2.2

Länsstyrelsen ställer sig positiv till detaljplanekravet för MKB projekt, om åtgärden antas innebära betydande miljöpåverkan. Kravet får framför allt betydelsen när byggnadsnämnden kommer att pröva ansökningar om bygglov eller förhandsbesked utanför redan detaljplanlagda områden. Förslaget kommer sannolikt innebära att till exempel nyanläggning eller utvidgning av skidbackar i större utsträckning än idag föregås av detaljplanering. Dagens skrivning i PBL gör att dessa oftast hanteras i s.k. 12:6 samråd enligt miljöbalken vilket inte har någon tydlig koppling till MKB-direktivet. Krav på detaljplanering får också antas ge bättre förutsättningar att pröva markens lämplighet än ett sådant frivilligt samråd enligt miljöbalken.

Det ger också en större möjlighet att bedöma kumulativa effekter och ligger helt i linje med arbetet som rör till exempel gröna infrastrukturer. Länsstyrelsen har länge efterfrågat en samlad prövning, i Åre i synnerhet där det ofta blir aktuellt att bedöma konsekvenser för Natura 2000-området Åreälven. Ett annat exempel är planerna på ett gränsöverskridande skidsystem i Storlien där det finns ett 12:6-samråd, men också andra ärenden om vattenverksamhet, bygglov mm.

Verksamheten berör flera olika myndigheter och två länder, och en samlad hantering inom detaljplan hade varit att föredra.

Länsstyrelsen menar också att genomförandet av direktivet kan få positiva effekter för bedömningar av påverkan på rennäringen i samband med nya verksamheter och exploateringar, om fler projekt i fjällvärlden kommer att behöva detaljplaneras. För den samiska markanvändningen kan till synes små intrång få väldigt stora, negativa konsekvenser.

6.2.3

Länsstyrelsen bedömer möjligheten att via föreskrifter införa undantag från detaljplanekrav för vissa MKB projekt utifrån till exempel områdets yta som tas i anspråk som positiv. Det är lämpligt att undantaget inte gäller när det finns vissa förutsättningar, till exempel om åtgärden strider mot översiktsplanen, eller berör områden med skyddsbestämmelser (exempelvis områden av riksintresse eller som omfattas av områdesskydd enligt kap. miljöbalken). Detta är särskilt viktigt att beakta i och med vissa miljöer kan vara känsligare än andra och även mindre projekt kan få en stor effekt, vilket innebär att en behovsbedömning borde göras för att avgöra om åtgärden innebär betydande miljöpåverkan.

6.2.5

Länsstyrelsen ser många fördelar med att processen miljöbedömningen av MKB-projekten i beslut om lov och förhandsbesked förtydligas och ett redovisningskrav införs.

En konsekvens för kommunerna i länet blir att kravet på bygglovshandläggarna blir tydligare, samtidigt kan det antas att de som arbetar med framtagande av detaljplaner och översiktsplaner har mer erfarenhet av denna typ av undersökningar, samtidigt finns inget krav på undersökningsområdet i dessa fall vilket gör att bygglovshandläggaren i vissa fall kan stå utan stöd i frågan. Problemet kan antas bli störst i kommuner med lågt exploateringsstryck där antalet upprättade detaljplaner de senaste åren är lågt. Samtidigt får det antas att även antalet MKB-projekt i dessa kommuner är få. Sannolikt en större samverkan mellan förvaltningar inom kommunen kommer att behövas och utbildning/vägledning i frågan bör erbjudas.

6.2.6

Länsstyrelsen ser positivt på att beslut med motivering rörande om lov eller förhandsbesked för MKB-projekt ska offentliggöras för ökad transparens.

6.3.2

Om en detaljplan antas påverka ett Natura 2000 område ska redovisning av miljökonsekvenser även uppfylla vissa krav i miljöbalken utifrån art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Länsstyrelsen ser det som en positiv åtgärd som kommer att bidra till en ökad tydlighet kring planens konsekvenser på Natura 2000 områden. Det kommer att underlätta planprocessen att i ett tidigt skede och med mer samspel med miljöbalken utreda effekterna på ett Natura 2000 område och att sätta detaljplanen i ett större kontext utifrån eventuella alternativa lokaliseringar.

6.3.4

Länsstyrelsen ser att det ibland är otydligt vilka kommunen avser samråda med. Det är därför troligt att planer där länsstyrelsen har i uppdrag att underrätta Naturvårdsverket riskerar att skickas två gånger, dels från kommun, dels från länsstyrelsen.

6.3.6

Länsstyrelsen ser positivt på att synpunkter från avgränsningssamråd behandlas på samma sätt som andra synpunkter under planprocessen för transparens och bättre möjlighet att följa planens utveckling.

6.3.7

Länsstyrelsen bedömer att det är bra att innehållet i kungörelsen förtydligas men ser att svårigheten ofta ligger i att nå ut med budskapet snarare än vilken information som återfinns i kungörelsen. Att informationen i kungörelsen hänvisar till plats där övrigt underlag går att finna är bra men kräver att läsaren tar sig tid att hitta denna information. Ofta är den dessutom ganska omfattande och inte helt lätt att ta till sig för någon utan förkunskaper. Till en MKB ska dock en icke teknisk-sammanfattning finnas. Kanske vore det relevant att lyfta fram denna och på så sätt se till att den berörda allmänheten direkt får tillgång till den mer "lättlästa" versionen av åtgärdens konsekvenser.

6.4

Länsstyrelsen upplever att bedömningen av om det föreligger risk för betydande miljöpåverkan i många fall är en svår avvägning att göra. Att tillåta miljöorganisationer att få insyn och rätt att överklaga ser länsstyrelsen som positivt då de har möjlighet att över tid samla den kunskap som krävs för att själva kunna avgöra om kommunen gjort rätt i sin bedömning.

7.2.1

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen aktivt kan fatta beslut om att de nya bestämmelserna ska tillämpas även på äldre ärenden. Flera detaljplaner i länet har initierats flera år tillbaka och har av olika skäl ännu inte antagits. Att kommunen kan välja att tillämpa samma bestämmelser för samtidigt pågående planarbeten får därför antas underlätta arbetet.

7.2.2

Länsstyrelsen ser positivt på länsstyrelsens ansvar att underrätta övriga berörda myndigheter inte är beroende av när planarbetet påbörjats. Det underlättar länsstyrelsens handläggning att rutinerna inte ändras i allt för stor utsträckning till följd av startdatum för detaljplanen.

De som deltagit i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Jöran Hägglund efter föredragning av arkitekt Massimo Cati. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Susanna Löfgren, chefsjurist Jon Paulsson samt enhetschef Magnus Lindow.

Jöran Hägglund
Landshövding

Massimo Cati
arkitekt

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.